

Ontwikkelingsdoelen “Nederlands voor nieuwkomers” in de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers van het secundair onderwijs

Deel A: Taaldoelen

1 De leerlingen kunnen gericht informatie opzoeken en informatiebronnen en -kanalen adequaat gebruiken:							
VERWERKINGSNIVEAU Het gaat hier niet om een taaldoel als dusdanig, eerder om een ‘sleutelvaardigheid’. Het is een vaardigheid die algemeen is én onontbeerlijk om de volgende talige en andere doelen te kunnen bereiken. Het gaat erom toegang te krijgen tot de informatie waarmee gewerkt zal worden.	BRONNEN EN KANALEN	CONTEXTEN	VAARDIGHEDEN				
			receptief	productief	interactief		
			LU	LE	SP	SC	MI
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ een keuze maken ▪ de structuur herkennen ▪ een inhoudstafel of register raadplegen ▪ een zoekrobot hanteren 	in informatieve en prescriptieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ schoolreglementen ▪ een zoekmachine op het internet ▪ schoolse referentiewerken ▪ tijdschriften en boeken ▪ telefoongidsen ▪ woordenboeken ▪ programmagidsen ▪ tabellen ▪ ... 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ de klas- en schoolorganisatie ▪ hun leertraject 		x			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsactiviteit 		x			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 		x			

De leerlingen kunnen de taaltaken in de onderstaande taaldoelen 2-15 uitvoeren in teksten met de volgende kenmerken:

Receptief: luisteren en lezen

Aanbod van semi-authentieke en authentieke teksten in oorspronkelijke opmaak

- Structuur/samenhang/lengte
 - enkelvoudige zinnen
 - eenvoudige samengestelde zinnen
 - in geringe mate complexere zinnen
 - beperkte informatiedichtheid
- Uitspraak/articulatie/intonatie
 - Standaardnederlands
 - helder en zorgvuldig
- Tempo en vlotheid
 - rustig
- Woordenschat en taalvariëteit
 - Standaardnederlands
 - overwegend frequente woorden, formuleringen en uitdrukkingen
 - basiswoordenschat
 - formeel en informeel
 - met en zonder ondersteuning

Productief: spreken en schrijven

Productie van teksten met nog systematisch basisfouten die de communicatie niet belemmeren

- **Structuur/samenhang/lengte**
 - overwegend enkelvoudige zinnen
 - eenvoudige samengestelde zinnen
 - grammatica en spelling: nog systematisch fouten mogelijk die het begrip niet wezenlijk in de weg staan
- **Uitspraak/articulatie/intonatie**
 - duidelijk, voldoende helder
- **Tempo en vlotheid**
 - korte pauzes, valse starts en aarzelingen
 - duidelijk
 - langzaam en rustig
- **Woordenschat en taalvariëteit**
 - Standaardnederlands
 - overwegend frequente woorden, formuleringen en uitdrukkingen
 - basiswoordenschat met wel nog lexicale leemtes
 - formeel en informeel
 - met en zonder ondersteuning

2 De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau relevante informatie uit mondelinge en schriftelijke teksten verwerken:										
VERWERKINGSNIVEAU Het beschrijvende niveau houdt in dat de taalgebruiker de aan-geleverde informatie in zich op-neemt zoals die wordt aangebo-den of de informatie weergeeft zoals ze zich heeft aangediend. De taalgebruiker kan een een-voudige boodschap begrijpelijk produceren. Op de informatie worden geen of slechts ele-mentaire bewerkingen uitge-voerd.	TEKSTSOORTEN Vooraf informatieve en prescrip-tieve teksten komen aan bod. Nar-ratieve, argumentatieve en artis-tiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIE- PARTNERS	VAARDIGHEDEN						
				recep-tief		produc-tief		inter-actief		
				LU	LE	SP	SC	MI		
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ het globale onder-werp bepalen ▪ globaal begrijpen waarover het gaat ▪ de hoofdgedachte achterhalen ▪ de gedachtegang volgen ▪ relevante informatie selecteren 	uit informatieve en prescriptieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ mondelinge mededelingen ▪ brieven met medede-lingen ▪ opschriften en wegsig-nalisatie ▪ lessenroosters ▪ een bordschema ▪ een tijdslijn ▪ notities in de agenda ▪ telefonische berichten ▪ informele berichtjes ▪ radio- of tv-uitzendingen ▪ ... 	met betrekking tot <ul style="list-style-type: none"> ▪ de klas- en school-organisatie ▪ hun leertraject 	van <ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleer-ling ▪ een leerkracht ▪ een school-medewerker 	x	x					
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsacti-viteit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleer-ling ▪ een leerkracht 	x	x			
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun dagelijkse le-ven ▪ hun leefwereld 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een jongere ▪ een bekende volwassene 	x	x			
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappe-lijke context 		x	x			

3 De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau relevante informatie mondeling en schriftelijk formuleren en uitwisselen:								
VERWERKINGSNIVEAU Het beschrijvende niveau houdt in dat de taalgebruiker de aan-geleverde informatie in zich op-neemt zoals die wordt aange-boden of de informatie weer-geeft zoals ze zich heeft aange-diend. De taalgebruiker kan een eenvoudige boodschap begrij-pelijk produceren Op de infor-matie worden geen of slechts elementaire bewerkingen uitge-voerd.	TEKSTSOORTEN Vooral informatieve en prescrip-tieve teksten komen aan bod. Nar-ratieve, argumentatieve en artis-tiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN				
				recep-tief		produc-tief		inter-actief
				LU	LE	SP	SC	MI
CONCRETISERING Voor mondelinge teksten <ul style="list-style-type: none"> ▪ informatie doorge-ven ▪ informatie geven en vragen ▪ een spontane reac-tie geven Voor schriftelijke teksten <ul style="list-style-type: none"> ▪ gegevens invullen en aanvullen ▪ informatie weerge-ven en vragen ▪ een spontane reac-tie geven ▪ de inhoud globaal weergeven 	in informatieve en pre-scriptieve teksten <ul style="list-style-type: none"> ▪ mondelinge uiteenzet-tingen ▪ onderwijsleergesprek-ken ▪ schriftelijke notities ▪ sociale formules ▪ informele berichtjes ▪ inschrijvingsformulie-ren ▪ betaaldocumenten ▪ ... 	met betrekking tot <ul style="list-style-type: none"> ▪ de klas- en school-organisatie 	met <ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleer-ling ▪ een leerkracht ▪ een schoolme-dewerker 			X	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsacti-viteit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleer-ling ▪ een leerkracht ▪ zichzelf 			X	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun dagelijkse le-ven ▪ hun leefwereld 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een jongere ▪ een bekende volwassene 			X	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappe-lijke context 				X	X	X

4 De leerlingen kunnen op structurerend niveau doelgericht relevante informatie selecteren uit mondelinge en schriftelijke teksten:								
VERWERKINGSNIVEAU Het structurerende niveau houdt in dat de taalgebruiker een actieve inbreng heeft in de wijze waarop hij de aangeboden informatie in zich opneemt of zelf informatie presenteert. Naargelang zijn luister- of leesdoel selecteert hij bepaalde elementen uit een geheel, brengt hij een nieuwe ordening aan of geeft het geheel in verkorte vorm weer. Naargelang zijn spreek- of schrijfdoel zal hij aan de tekst een persoonlijke structuur meegeven.	TEKSTSOORTEN Vooral informatieve en prescriptieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIEPARTNERS	VAARDIGHEDEN				
				receptief		productief		interactief
				LU	LE	SP	SC	MI
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ de hoofdgedachte achterhalen ▪ informatie doelgericht selecteren ▪ de tekststructuur en samenhang achterhalen ▪ de informatie doelgericht en passend ordenen 	uit informatieve en prescriptieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ mondelinge uiteenzettingen ▪ informatiebrochures ▪ lessenroosters ▪ schema's ▪ fragmenten uit handboeken, tekstboeken, werkboeken ▪ toetsen en opdrachten ▪ artikels uit kranten en tijdschriften ▪ ... 	met betrekking tot <ul style="list-style-type: none"> ▪ de klas- en schoolorganisatie ▪ hun leertraject 	van <ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht ▪ een schoolmedewerker ▪ zichzelf 	x	x			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsactiviteit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht ▪ zichzelf 	x	x			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 		x	x			

5 De leerlingen kunnen op structurerend niveau relevante informatie mondeling en schriftelijk formuleren en uitwisselen:									
VERWERKINGSNIVEAU	TEKSTSOORTEN	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN					
				receptief		productief		interactief	
				LU	LE	SP	SC	MI	
Het structurerende niveau houdt in dat de taalgebruiker een actieve inbreng heeft in de wijze waarop hij de aangeboden informatie in zich opneemt of zelf informatie presenteert. Naargelang zijn luister- of leesdoel selecteert hij bepaalde elementen uit een geheel, brengt hij een nieuwe ordening aan of geeft het geheel in verkorte vorm weer. Naargelang zijn spreek- of schrijfdoel zal hij aan de tekst een persoonlijke structuur meegeven.	Vooraf informatieve en prescriptieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.								
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ informatie verkort weergeven ▪ informatie samenhangend en gestructureerd geven en vragen 	in informatieve en prescriptieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ studieplanningen ▪ gesprekken tijdens groepsactiviteiten ▪ gesprekken in het kader van ondersteuning ▪ een antwoord op een open vraag ▪ schriftelijke notities ▪ telefoongesprekken ▪ brieven ▪ ... 	met betrekking tot <ul style="list-style-type: none"> ▪ de klas- en schoolorganisatie ▪ hun leertraject 	met <ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht ▪ een schoolmedewerker 			X	X	X	
		het onderwerp van een onderwijsactiviteit	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht ▪ zichzelf 			X	X	X	
		hun maatschappelijke context			X	X	X		

6 De leerlingen kunnen op beoordelend niveau relevante informatie uit mondelinge en schriftelijke teksten kritisch verwerken:									
VERWERKINGSNIVEAU Het beoordelende niveau impliceert steeds het inbrengen van een tweede perspectief: de taalgebruiker confronteert aangeboden informatie met een andere bron die hetzelfde onderwerp behandelt of met de eigen voorkennis die hij rond het onderwerp al had opgedaan. Of hij stemt zijn eigen tekst af op de informatie die door anderen in de communicatie werd gebracht.	TEKSTSOORTEN Vooral informatieve en prescriptieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIEPARTNERS	VAARDIGHEDEN					
				receptief		productief		interactief	
				LU	LE	SP	SC	MI	
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ informatie uit de tekst halen, ordenen en beoordelen op basis van informatie uit andere bronnen en/of eigen referentiekader 	uit informatieve en prescriptieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ fragmenten uit handboeken, educatieve tijdschriften, schoolse referentiewerken, ... ▪ uiteenzettingen ▪ artikels uit kranten of tijdschriften ▪ radio- en tv-uitzendingen ▪ brochures ▪ productinformatie ▪ ... 	met betrekking tot	van	x	x				
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun leertraject 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een leerkracht ▪ een schoolmedewerker 						
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsactiviteit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht 	x	x				
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 			x	x			

7 De leerlingen kunnen op beoordelend niveau mondeling en schriftelijk een persoonlijke analyse van relevante informatie formuleren en uitwisselen:									
VERWERKINGSNIVEAU Het beoordelende niveau impliceert steeds het inbrengen van een tweede perspectief: de taalgebruiker confronteert aangeboden informatie met een andere bron die hetzelfde onderwerp behandelt of met de eigen voorkennis die hij rond het onderwerp al had opgedaan. Of hij stemt zijn eigen tekst af op de informatie die door anderen in de communicatie werd gebracht.	TEKSTSOORTEN Vooraf informatieve en prescriptieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN					
				receptief		productief		interactief	
				LU	LE	SP	SC	MI	
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ informatie achterhalen, ordenen en op basis van informatie uit andere bronnen en/of eigen referentiekader die informatie beoordelend bespreken 	in informatieve en prescriptieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ feedback op vragen van leerlingen ▪ gesprekken tijdens een groepsactiviteit ▪ een leerling-portfolio ▪ een antwoord op een open vraag ▪ een presentatie ▪ ... 	met betrekking tot <ul style="list-style-type: none"> ▪ hun leertraject 	met <ul style="list-style-type: none"> ▪ zichzelf ▪ een leerkracht ▪ een schoolmedewerker 			X	X	X	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsactiviteit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zichzelf ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht 			X	X	X	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 				X	X	X	

8 De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau een mondelinge en een schriftelijke vraag en instructie verwerken zodat ze gepast kunnen reageren:									
VERWERKINGSNIVEAU Het beschrijvende niveau houdt in dat de taalgebruiker de aangeleverde informatie in zich opneemt zoals die wordt aangeboden of de informatie weergeeft zoals ze zich heeft aangediend. De taalgebruiker kan een eenvoudige boodschap begrijpelijk produceren. Op de informatie worden geen of slechts elementaire bewerkingen uitgevoerd.	TEKSTSOORTEN Vooral informatieve en prescriptieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN					
				receptief		productief		interactief	
				LU	LE	SP	SC	MI	
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ het globale onderwerp bepalen ▪ globaal begrijpen waarover het gaat ▪ de hoofdgedachte achterhalen ▪ de gedachtegang volgen ▪ relevante informatie selecteren 	in informatieve en prescriptieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ vragenlijsten ▪ formulieren ▪ veiligheidsinstructies ▪ handleidingen en gebruiksaanwijzingen ▪ recepten ▪ routebeschrijvingen ▪ toetsen en opdrachten ▪ ... 	met betrekking tot	van	x	x				
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ de klas- of schoolorganisatie ▪ hun leertraject 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht ▪ een schoolmedewerker 						
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsactiviteit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht 	x	x				
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun dagelijkse leven ▪ hun leefwereld 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een jongere ▪ een bekende volwassene 	x	x				
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 			x	x			

9 De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau vragen en instructies mondeling en schriftelijk formuleren:									
VERWERKINGSNIVEAU	TEKSTSOORTEN	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN					
				receptief		productief		interactief	
				LU	LE	SP	SC	MI	
<p>Het beschrijvende niveau houdt in dat de taalgebruiker de aangeleverde informatie in zich opneemt zoals die wordt aangeboden of de informatie weergeeft zoals ze zich heeft aangediend. De taalgebruiker kan een eenvoudige boodschap begrijpelijk produceren. Op de informatie worden geen of slechts elementaire bewerkingen uitgevoerd.</p>	<p>Vooraf informatieve en prescriptieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.</p>								
<p>CONCRETISERING</p> <p>Voor mondelinge teksten</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ informatie doorgeven ▪ informatie geven en vragen ▪ een spontane reactie geven <p>Voor schriftelijke teksten</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ gegevens invullen en aanvullen ▪ informatie weergeven en vragen ▪ een spontane reactie geven ▪ de inhoud globaal weergeven 	<p>in informatieve en prescriptieve teksten zoals</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ onderwijsleergesprekken ▪ informele vragen en instructies ▪ gesprekken tijdens groepsactiviteiten ▪ e-mailberichten om uitleg te vragen ▪ spel- en sportregels ▪ ... 	<p>met betrekking tot</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsactiviteit 	<p>voor</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht 			X	X	X	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun dagelijkse leven ▪ hun leefwereld 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een jongere ▪ een bekende volwassene 			X	X	X	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 				X	X	X	

10 De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau mondeling en schriftelijk om uitleg vragen, problemen signaleren of aangeven dat ze iets niet begrijpen:									
VERWERKINGSNIVEAU Het beschrijvende niveau houdt in dat de taalgebruiker de aangeleverde informatie in zich opneemt zoals die wordt aangeboden of de informatie weergeeft zoals ze zich heeft aangediend. De taalgebruiker kan een eenvoudige boodschap begrijpelijk produceren. Op de informatie worden geen of slechts elementaire bewerkingen uitgevoerd.	TEKSTSOORTEN Vooral informatieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN					
				receptief		productief		interactief	
				LU	LE	SP	SC	MI	
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ informatie doorgeven ▪ informatie geven en vragen ▪ een spontane reactie geven 	in informatieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ gesprekken in het kader van ondersteuning ▪ informele vragen en berichtjes ▪ telefonische gesprekken met relevante diensten ▪ gesprekken tijdens groepsactiviteiten ▪ ... 	met betrekking tot <ul style="list-style-type: none"> ▪ de klas- of schoolorganisatie ▪ hun leertraject 	aan <ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht ▪ een schoolmedewerker 			X	X	X	
		het onderwerp van een onderwijsactiviteit	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht 			X	X	X	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun dagelijkse leven ▪ hun leefwereld 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een jongere ▪ een bekende volwassene 			X	X	X	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 			X	X	X		

11 De leerlingen kunnen op structurerend niveau mondelinge en schriftelijke uitnodigingen en voorstellen verwerken zodat ze gepast kunnen reageren:								
VERWERKINGSNIVEAU Het structurerende niveau houdt in dat de taalgebruiker een actieve inbreng heeft in de wijze waarop hij de aangeboden informatie in zich opneemt of zelf informatie presenteert. Naargelang zijn luister- of leesdoel selecteert hij bepaalde elementen uit een geheel, brengt hij een nieuwe ordening aan of geeft het geheel in verkorte vorm weer. Naargelang zijn spreek- of schrijfdoel zal hij aan de tekst een persoonlijke structuur meegeven.	TEKSTSOORTEN Vooral informatieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN				
				receptief		productief		interactief
				LU	LE	SP	SC	MI
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ de hoofdgedachte achterhalen ▪ informatie doelgericht selecteren ▪ de tekststructuur en -samenhang achterhalen ▪ de informatie doelgericht en passend ordenen 	in informatieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ afspraken ▪ vragen, instructies, uitleg ▪ informele correspondentie ▪ formele correspondentie met relevante diensten ▪ ... 	met betrekking tot <ul style="list-style-type: none"> ▪ de klas- of schoolorganisatie ▪ hun leertraject 	van <ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht ▪ een schoolmedewerker 	x	x			
		het onderwerp van een onderwijsactiviteit	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht 	x	x			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun dagelijkse leven ▪ hun leefwereld 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een leeftijdgenoot ▪ een bekende volwassene 	x	x			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 		x	x			

12 De leerlingen kunnen op structurerend niveau een voorstel en een uitnodiging mondeling en schriftelijk formuleren:								
VERWERKINGSNIVEAU Het structurerende niveau houdt in dat de taalgebruiker een actieve inbreng heeft in de wijze waarop hij de aangeboden informatie in zich opneemt of zelf informatie presenteert. Naargelang zijn luister- of leesdoel selecteert hij bepaalde elementen uit een geheel, brengt hij een nieuwe ordening aan of geeft het geheel in verkorte vorm weer. Naargelang zijn spreek- of schrijfdoel zal hij aan de tekst een persoonlijke structuur meegeven.	TEKSTSOORTEN Vooral informatieve en prescriptieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN				
				receptief		productief		interactief
				LU	LE	SP	SC	MI
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ informatie verkort weer-geven ▪ informatie samenhangend en gestructureerd geven en vragen 	in informatieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ sociale formules in informele situaties ▪ gebruiksaanwijzingen ▪ mondelinge instructies ▪ ... 	met betrekking tot	voor					
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsactiviteit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht 			X	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun dagelijkse leven ▪ hun leefwereld 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een jongere ▪ een bekende volwassene 			X	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 			X	X	X	

13 De leerlingen kunnen op structurerend niveau mondeling en schriftelijk afspraken maken:								
VERWERKINGSNIVEAU Het structurerende niveau houdt in dat de taalgebruiker een actieve inbreng heeft in de wijze waarop hij de aangeboden informatie in zich opneemt of zelf informatie presenteert. Naargelang zijn luister- of leesdoel selecteert hij bepaalde elementen uit een geheel, brengt hij een nieuwe ordening aan of geeft het geheel in verkorte vorm weer. Naargelang zijn spreek- of schrijfdoel zal hij aan de tekst een persoonlijke structuur meegeven.	TEKSTSOORTEN Vooral informatieve en prescriptieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN				
				receptief		productief		interactief
				LU	LE	SP	SC	MI
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ informatie verkort weer-geven ▪ informatie samenhangend en gestructureerd geven en vragen 	in informatieve en prescriptieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ afspraken en gesprekken in het kader van ondersteuning ▪ informele uitleg, vragen, uitnodigingen of afspraken ▪ telefonische gesprekken met relevante diensten ▪ ... 	met betrekking tot	met			X	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ de klas- of schoolorganisatie ▪ hun leertraject 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht ▪ een schoolmedewerker 			X	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsactiviteit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht 			X	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun dagelijkse leven ▪ hun leefwereld 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een leeftijdgenoot ▪ een bekende volwassene 			X	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 			X	X	X	

14 De leerlingen kunnen op beoordelend niveau mondelinge en schriftelijke feedback verwerken zodat ze gepast kunnen reageren:									
VERWERKINGSNIVEAU	TEKSTSOORTEN	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN					
				receptief		productief		interactief	
				LU	LE	SP	SC	MI	
Het beoordelende niveau impliceert steeds het inbrengen van een tweede perspectief: de taalgebruiker confronteert aangeboden informatie met een andere bron die hetzelfde onderwerp behandelt of met de eigen voorkennis die hij rond het onderwerp al had opgedaan. Of hij stemt zijn eigen tekst af op de informatie die door anderen in de communicatie werd gebracht.	Vooraf informatieve en prescriptieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.								
CONCRETISERING	in informatieve teksten zoals	met betrekking tot	▪ een medeleerling	x	x				
▪ informatie uit de tekst halen, ordenen en beoordelen op basis van informatie uit andere bronnen en/of eigen referentiekader	▪ evaluatieformulieren	▪ de klas- of schoolorganisatie	▪ een leerkracht						
	▪ mondelinge evaluatiegesprekken	▪ het onderwerp van een onderwijsactiviteit	▪ een medeleerling	x	x				
	▪ feedback op hun houding en gedrag tijdens lessen of activiteiten	▪ hun dagelijkse leven	▪ een jongere	x	x				
	▪ ...	▪ hun leefwereld	▪ een bekende volwassene						
		▪ hun maatschappelijke context		x	x				

15 De leerlingen kunnen op beoordelend niveau hun meningen en gevoelens mondeling en schriftelijk formuleren:									
VERWERKINGSNIVEAU	TEKSTSOORTEN	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN					
				receptief		productief		interactief	
				LU	LE	SP	SC	MI	
CONCRETISERING ▪ informatie achterhalen, ordenen en op basis van andere bronnen en/of eigen referentiekader die informatie beoordelend bespreken	in informatieve teksten zoals ▪ mondelinge evaluatiegesprekken ▪ feedback op vragen van medeleerlingen tijdens lessen of activiteiten ▪ ...	met betrekking tot	▪ een medeleerling ▪ een leerkracht ▪ een schoolmedewerker			X	X	X	
		▪ de klas- en schoolorganisatie	▪ een medeleerling ▪ een leerkracht			X	X	X	
		▪ hun leertraject	▪ een jongere ▪ een bekende volwassene			X	X	X	
		▪ het onderwerp van een onderwijsactiviteit ▪ hun dagelijkse leven ▪ hun leefwereld ▪ hun maatschappelijke context			X	X	X		

16 De leerlingen kunnen in voor hen relevante en concrete taalgebruikssituaties waar nodig en op hun niveau taalstrategieën inzetten waaronder:

- het doel van de taalkaak bepalen en hun taalgedrag erop afstemmen;
- de betekenis afleiden uit de context;
- aantekeningen maken in de vorm van een lijst met belangrijke punten;
- relevante voorkennis i.v.m. de inhoud oproepen en gebruiken;
- van ondersteunende elementen gebruik maken, zoals beeldmateriaal, redundantie, non-verbaal gedrag, visuele tekstkenmerken, ...;
- verzoeken om langzamer te spreken, iets te herhalen, iets aan te wijzen, iets in andere woorden te zeggen, iets te spellen of op te schrijven;
- controleren of ze de boodschap begrepen hebben door ze te parafraseren of iets aan te wijzen;
- communiceren door gebruik te maken van een breed scala aan eenvoudige taal, op een andere wijze opnieuw te formuleren, door de boodschap te beperken tot wat haalbaar is, door een qua betekenis verwant woord te gebruiken;
- eigen taalgebruik sturen door te vragen of het correct is en het indien nodig bijstellen.

17 De leerlingen kunnen in voor hen relevante en concrete taalgebruikssituaties waar nodig en op hun niveau reflecteren over taalstructurele aspecten met betrekking tot:

- klanken, woorden, zinnen, teksten
- spellingvormen
- betekenissen

Daarbij kunnen ze gebruik maken van de volgende begrippen en termen in het:

- fonologische domein: klank, klinker, medeklinker, uitspraak;
- orthografische domein - spellingvormen: alfabet, letter, hoofdletter, kleine letter, punt, vraagteken;
- morfologische domein - woorden: woord, zelfstandig naamwoord, enkelvoud, meervoud, mannelijk, vrouwelijk, onzijdig, lidwoord, bijvoeglijk naamwoord, werkwoord, stam, persoonsvorm, infinitief, voltooid deelwoord, tijd, tegenwoordige tijd, verleden tijd;
- syntactische domein - zinnen: zin, onderwerp, persoonsvorm;
- semantische domein - betekenissen: synoniem, spreekwoord, uitdrukking;
- tekstuele domein - teksten: tekst, inleiding, midden, slot, hoofdstuk, alinea, lay-out, cursief, vetjes.

Deel B: Algemene doelen

<p>18 De leerlingen kunnen op het vlak van informatie- en communicatietechnologie:</p> <p>18.1 zelfstandig oefenen in een door ICT ondersteunde leeromgeving; 18.2 met behulp van ICT digitale informatie opzoeken; 18.3 ICT gebruiken om op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier te communiceren.</p>
<p>19 De leerlingen kunnen op het vlak van leren leren:</p> <p>19.1 op school en naargelang de situatie erbuiten hun schoolwerk plannen, organiseren, uitvoeren en sturen; 19.2 op school en naargelang de situatie erbuiten over hun eigen leerprocessen en werkwijzen reflecteren, ze controleren en bijstellen; 19.3 met behulp van leerstrategieën losse gegevens ordenen en memoriseren; 19.4 met behulp van leerstrategieën samenhangende informatie verwerken en memoriseren; 19.5 verworven kennis, inzichten en vaardigheden in nieuwe situaties toepassen; 19.6 gericht op zoek gaan naar kennis, inzichten en vaardigheden; 19.7 een studie- of opleidingskeuze maken en daarbij rekening houden met hun eigen leerpotentieel en situatie, en met de principes van een levenlang leren; 19.8 als lid van een groep functioneren door specifieke taken op te nemen.</p>
<p>20 De leerlingen kunnen op het vlak van:</p> <p>20.1 gezondheid: het belang inzien voor zichzelf en voor anderen en de basisprincipes toepassen van:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ lichaamshygiëne; ▪ een gezonde voeding; ▪ lichaamsbeweging; ▪ een verantwoord gebruik van genots- en geneesmiddelen; ▪ veilig gedrag op het vlak van seksualiteit; <p>20.2 techniek: exemplarisch enkele materialen, toestellen en gereedschappen leren kennen en veilig gebruiken;</p> <p>20.3 gecijferdheid: bewerkingen, strategieën en handelingen functioneel inzetten die relevant zijn voor hun dagelijkse leven zoals de geschikte hoofdbewerkingen uitvoeren, rekenen met geld, schatten en meten met de passende maateenheid, plattegronden en schematische voorstellingen lezen en interpreteren, tijd en duur uitdrukken in gangbare eenheden - en die aansluiten bij een mogelijke studiekeuze;</p> <p>20.4 tijd en ruimte:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zich in ruimte en tijd oriënteren;

<ul style="list-style-type: none"> ▪ voor hen relevante aspecten van hun ruimere omgeving exploreren zoals het historische, het geografische en het culturele; <p>20.5 expressie: de eigen uitdrukkingvormen ontdekken en exploreren aan de hand van cultuuruitingen zoals muziek, beweging, beeld, woord en media.</p>
<p>21 De leerlingen kunnen op het vlak van sociale vaardigheden, burgerzin en interculturaliteit:</p> <p>21.1 zich op een sociaal aanvaardbare wijze gedragen in de openbare ruimte;</p> <p>21.2 op een verdraagzame manier omgaan met geschillen;</p> <p>21.3 voor hen relevante elementen uit het verkeersreglement toepassen en veilig gebruik maken van eigen en openbaar vervoer;</p> <p>21.4 op school meewerken aan het milieuzorgsysteem voor energie, middelen, grondstoffen en verbruiksgoederen;</p> <p>21.5 elementaire democratische spelregels op schoolniveau toepassen;</p> <p>21.6 de basiselementen van ons democratisch bestel op lokaal politiek niveau onderscheiden;</p> <p>21.7 reflecteren over verschillende gezinsvormen en gezinsculturen;</p> <p>21.8 zich bekwaam tonen in het omgaan met verscheidenheid tussen mensen zoals verschillen in sekse, huidskleur, etniciteit, geaardheid, overtuiging en levensbeschouwing en ook ziekte en handicap;</p> <p>21.9 een beroep doen op voor hen maatschappelijk relevante instellingen en vormen van maatschappelijke dienstverlening, op de eerste plaats hulplijnen en lagedrempelvoorzieningen in hun leefomgeving.</p>

Deel C: Attitudes

22*	De leerlingen ontwikkelen een positieve houding om zich het Nederlands eigen te maken zodat zij zich op school en buiten de school kunnen ontplooiën en deelnemen aan het maatschappelijke leven.
23*	De leerlingen ontwikkelen een positieve houding om deel te nemen aan hun nieuwe maatschappelijke context in al zijn diversiteit.
24*	De leerlingen ontwikkelen een realistisch en positief zelfbeeld.
25*	De leerlingen ontwikkelen een positief toekomstperspectief en een geloof in eigen kunnen.

* De attitudes werden met een asterisk (*) aangeduid.